

УДК 340.13:351.741(477)

М.О. Свірін,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник,
головний науковий співробітник
ДНДІ МВС України, м. Київ, Україна,
ORCID ID 0000-0002-9443-7566

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ (СТАН І НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ)

Статтю присвячено питанням аналізу стану нормативно-правового забезпечення запобігання злочинності органами Національної поліції України в сучасних умовах. Досліджено основні законодавчі та підзаконні акти, що становлять правову основу запобігання Національною поліцією злочинності. Проаналізовано наукові підходи щодо визначення шляхів удосконалення законодавства у цій сфері. Запропоновано перспективні напрями вдосконалення нормативно-правового забезпечення протидії та запобігання злочинності органами Національної поліції.

Ключові слова: запобігання злочинності, нормативно-правовий акт, правове забезпечення, закон, наказ.

Статья посвящена вопросам анализа состояния нормативно-правового обеспечения предупреждения преступности органами Национальной полиции Украины в современных условиях. Исследованы основные законодательные и подзаконные акты, составляющие правовую основу предупреждения Национальной полицией преступности. Проанализированы научные подходы к определению путей совершенствования законодательства в этой сфере. Предложены перспективные направления совершенствования нормативно-правового обеспечения противодействия и предотвращения преступности органами Национальной полиции.

Ключевые слова: предупреждение преступности, нормативно-правовой акт, правовое обеспечение, закон, приказ.

Утвердження і забезпечення прав і свобод людини, згідно з Конституцією України, – це головний обов'язок держави, яка має відповідати перед людиною за свою діяльність (стаття 3). Відповідно посилюється відповідальність і правоохоронних органів, зокрема Національної поліції, за захист життя, здоров'я, честі, гідності та власності громадян, а так само за результати протидії та запобігання злочинності. Натомість статистичні дані свідчать, що за останні роки в Україні суттєво підвищився рівень злочинності, а протидія їй з боку правоохоронних органів залишається ще недостатньо ефективною.

Так, упродовж 2014 р. в Україні зареєстровано 529 139 кримінальних правопорушень (з них розкрито – 199 263), у 2015 р. – 565 182 (розкрито – 188 099), у 2016 р. – 592 604 (розкрито – 159 480), у 2017 р. – 523 911 (розкрито – 198 477). На стадії готування та замаху у 2016 р. попереджено лише 2 527 злочинів, у 2017 – 2 498. Таким чином, середній щорічний відсоток розкритих злочинів

(оголошення підозри у кримінальному провадженні) за вказаний період складає 33,7 %, а частка попереджених злочинів у середньому не перевищує 0,5 % від загальної кількості зареєстрованих [1].

Наявні тенденції до збільшення кількості кримінальних правопорушень в Україні, зниження активності щодо їх розкриття свідчать про суттєві труднощі у протидії та запобіганні злочинам, що мають місце в діяльності правоохоронних органів і, передусім, Національної поліції.

Важливе значення для забезпечення ефективності такої діяльності Національної поліції України має бути відведено її нормативно-правовому забезпеченню, а саме – визначенню підстав, умов та порядку здійснення; правових засобів, кола повноважень її працівників тощо.

На жаль, нормативно-правове забезпечення запобігання злочинності в Україні, як зазначають науковці, ще не має системного характеру, складається з низки галузевих правових норм, а відповідні положення міжнародних правових актів, до яких приєдналася Україна, фактично не стали змістом її національного законодавства [2, с. 335]. Зазначена проблема ускладнюється ще й недостатністю наукового супроводження розробки нормативно-правових документів запобіжної спрямованості.

Проблема нормативно-правового забезпечення запобігання злочинам висвітлювалася у працях: Ю.В. Александрова, О.М. Бандурки, М.Г. Вербенського, В.В. Голіни, І.М. Даньшина, О.М. Джужі, А.П. Закалюка, Я.Ю. Кондратьєва, О.Г. Кулика, А.Г. Лекаря, О. М. Литвака, П.П. Михайленка, О.Н. Ярмиша та інших відомих вітчизняних вчених. Проте нормативно-правове забезпечення запобігання злочинам Національною поліцією досліджено ще недостатньо.

Метою статті є аналіз стану нормативно-правового забезпечення запобігання злочинності органами і підрозділами Національної поліції України та визначення шляхів і перспективних напрямів його удосконалення.

Запобігання злочинності, що у буквальному розумінні означає діяльність, що перешкоджає вчиненню злочинів [2, с. 318], відіграє важливу роль у сфері протидії злочинності, є найбільш ефективним та гуманним, а також найменш затратним для суспільства засобом. Ця тематика стосується однієї з найбільш важливих проблем сучасної кримінально-правової та кримінологічної політики держави і постійно привертає увагу вчених та практиків [3, с. 141].

Як і будь-який вид державної діяльності, запобігання злочинності має бути чітко врегульовано законодавством. Важливість правового регулювання такої діяльності зумовлена, насамперед тим, що реалізація запобіжних заходів нерідко пов'язана із застосуванням тимчасових обмежень як до фізичної особи (примус, застереження тощо), так і юридичних осіб.

У науковій літературі зазначається, що з метою забезпечення відповідними правовими засобами реалізацію кримінологічних завдань за напрямками запобігання, правове забезпечення запобігання злочинності здійснюється на трьох рівнях – загальносоціальному, спеціально-кримінологічному та індивідуальному [4, с. 92].

Важливе значення у правовому регулюванні суспільних відносин у сфері запобігання злочинності відведене Конституції України (далі – Конституція). Незважаючи на те, що в Основному Законі відсутня норма, яка б безпосередньо визначала обов'язок держави щодо запобігання злочинності, аналіз низки її статей надає підстави визначити конституційні основи здійснення запобіжної діяльності. Так, у ст. 1 Конституції Україна визначається як демократична, соціальна, правова держава. До основних характеристик правової держави належить забезпечення

правопорядку, правовий захист особи, які досягаються реалізацією цілеспрямованої діяльності щодо запобігання правопорушенням. Таким чином, протидія злочинності, – як справедливо зазначається науковцями, – є об'єктивною потребою суспільства, що будує правову державу, а запобігання злочинності, усунення причин та умов, що її породжують і сприяють її різноманітним проявам, є головний напрям цієї протидії [2, с. 336].

Отже, можемо стверджувати, що Конституція визначає спрямованість правової політики держави на запобігання злочинам та є основним джерелом прийняття законодавчих і підзаконних актів у цій сфері.

Конституційні положення щодо запобігання злочинам знаходять предметну конкретизацію в низці кодифікованих законодавчих актів, законів і підзаконних актів, сукупність яких становить систему нормативно-правового забезпечення запобігання злочинам [5, с. 6], зокрема Національною поліцією України.

До кодифікованих законодавчих актів щодо запобігання злочинам передусім слід віднести:

Кримінальний кодекс України (КК), у якому визначене коло діянь, вчинення яких заборонено під загрозою кримінальної відповідальності, що має загальнопревентивне значення. КК України безпосередньо відніс запобігання злочинам до одного з основних завдань цього Кодексу (ст. 1), чим закріплено відповідний напрям державної кримінально-правової політики.

До положень КК України, спрямованих на запобігання злочинам, насамперед слід віднести ст. 14 (готування до злочину) та ст. 15 (замах на злочин). Ці норми є безпосереднім інструментом кримінально-правового запобігання злочинам. Кодексом також визначено запобіжну мету та характер призначення покарання особі, яка вчинила злочин (ч. 2 ст. 50, ч. 2 ст. 65), а також застосовуються до такої особи примусових заходів медичного характеру (ст. 92). Важливе кримінологічне значення мають і положення ст. 43 КК, ч. 1 якої передбачає, що не є злочином вимушене заподіяння шкоди особою, яка виконувала спеціальне завдання, беручи участь в організованій групі чи злочинній організації з метою попередження чи розкриття їх злочинної діяльності; статей 343, 376 та низки інших норм.

Отже, КК України слід визнати вихідним джерелом кримінально-правового запобігання злочинам. Норми КК надають легітимні підстави для здійснення цілеспрямованої діяльності правоохоронних органів, зокрема Національної поліції, щодо запобігання злочинам, які готуються, припинення злочинів на стадії замаху на них, профілактики злочинів тощо. Крім того, ці норми містять у собі зміст потенційної превенції, стримуючи окремих осіб від злочинних дій та створення певних умов, які сприяють їх учиненню.

Кодекс України про адміністративні правопорушення (КУпАП), одним із завдань якого є запобігання адміністративним правопорушенням (ст. 6), яке опосередковано виконує також функцію запобігання злочинам.

Кримінально-виконавчий кодекс України (КВК), ст. 1 якого до мети виконання покарань відносить запобігання вчиненню злочинів засудженими (запобігання рецидиву) та іншими особами, а також профілактику асоціальної поведінки.

Кримінальний процесуальний кодекс України (КПК), низка норм якого має запобіжне значення та закладає дієві процесуальні механізми реалізації норм кримінально-правового запобігання злочинам, визначаючи суб'єктів цієї діяльності (зокрема, слідчих Національної поліції), форми запобігання злочинам, а також процесуальний порядок його здійснення у процесі кримінального судочинства. Однак при цьому слід ураховувати, що на сьогодні чинний КПК України не

містить норми, яка передбачала б обов'язок органу дізнання, слідчого, прокурора та суду виявляти причини та умови, що сприяють вчиненню злочинів, що, своєю чергою, суперечить положенню ч. 1 ст. 1 КК України в контексті реалізації одного із завдань КК України – запобігання злочинам.

Закони України, якими регулюються суспільні відносини щодо запобігання злочинності, можна розділити на кілька груп, зокрема на ті, що:

- визначають статус суб'єктів правоохоронної діяльності, до повноважень яких входить запобігання злочинам;
- регламентують правовий запобіжний вплив на певні категорії осіб;
- регулюють запобігання окремим видам кримінальних правопорушень.

Основним законодавчим актом, що комплексно регулює статус, завдання, функції та повноваження Національної поліції є *Закон України “Про Національну поліцію”* від 02.07.2015. До завдань поліції Закон відніс надання поліцейських послуг у сферах: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності тощо (ст. 2). Відповідно до покладених на неї завдань поліція: здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на *запобігання* вчиненню правопорушень; *виявляє причини та умови*, що сприяють вчиненню правопорушень, вживає заходів для їх усунення; припиняє виявлені правопорушення; запобігає та припиняє випадки насильства в сім'ї тощо (ст. 23); застосовує поліцейські *превентивні* заходи (опитування та перевірку документів особи; поверхневу перевірку і огляд; зупинення транспортного засобу; обмеження пересування особи, транспортного засобу або фактичного володіння річчю; проникнення до житла чи іншого володіння особи; перевірку дотримання вимог дозвільної системи та ін. (ст.ст. 30, 31) [6].

Аналізуючи зазначені норми, доречно звернути увагу на те, що Закон:

- не відніс запобігання злочинам до обов'язків поліції, а передбачив цей напрям у її діяльності серед основних повноважень;
- законодавчо закріпив те, що запобігання правопорушенням включає в себе здійснення превентивної і профілактичної діяльності, визначивши їх, як інструменти запобігання правопорушенням.

Проте слід зазначити, що в цьому Законі законодавець послуговується низкою термінів, які на сьогодні не є визначеними на законодавчому рівні (превенція, профілактика, запобігання, попередження, запобігання стосовно правопорушень). При цьому, термін “попередження” відсутній як серед завдань, так і серед повноважень поліції, застосовується щодо правопорушень у ст. 40 та ст. 88 Закону. Вочевидь, що названі терміни мають бути уніфіковані (приведені до одноманітності та єдиної форми), про що неодноразово зазначалося в науковій літературі [7, с. 513–514; 8, с. 185–186].

Правові засади щодо реалізації функції запобігання злочинам оперативними підрозділами Національної поліції закладені у *Законі України “Про оперативно-розшукову діяльність”* від 18.02.1992 № 2135-XII. Зокрема, ст. 7 зазначеного Закону до обов'язків таких підрозділів відносить проведення необхідних оперативно-розшукових заходів (ОРЗ) щодо запобігання, виявлення і припинення злочинів та викриття причин й умов, які сприяють вчиненню злочинів, здійснення профілактики правопорушень. Виключно з метою запобігання вчиненню тяжкого або особливо тяжкого злочину оперативні підрозділи мають право здійснювати ОРЗ, пов'язані з тимчасовим обмеженням прав і свобод людини та юридичних осіб (ст.ст. 8, 9).

Зважаючи на те, що оперативно-розшукова діяльність за визначенням, наданим у цьому Законі, є системою гласних і негласних пошукових, розвідувальних та контррозвідувальних заходів, що здійснюються із застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів (ст. 2), слід визнати широкими можливості оперативних підрозділів Національної поліції щодо запобігання злочинам, передусім на стадії готування та замаху.

До законодавчих актів, які регламентують правовий *запобіжний вплив на певні категорії осіб*, відносяться закони України: від 24.01.1995 № 20/95-ВР “Про органи й служби в справах дітей та спеціальні установи для дітей”, від 01.12.1994 № 264/94 “Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі”, від 17.03.2011 № 3160-VI “Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк”. Ці законодавчі акти визначають завдання та повноваження працівників Національної поліції щодо здійснення профілактики серед певного кола осіб, запобігання вчиненню ними злочинів. Вочевидь, ці закони є важливим правовим джерелом здійснення органами Національної поліції запобігання дитячій та рецидивній злочинності.

До законів України, що регулюють *запобігання окремим видам правопорушень*, зокрема і Національною поліцією, слід віднести такі: від 30.06.1993 № 3341-XII “Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю”, від 14.10 2014 № 1700-VII “Про запобігання корупції”, від 14.10 2014 № 1700-VII “Про запобігання корупції”, від 15.02.1995 № 64/95 “Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними”, від 07.12.2017 № 2229-VIII “Про запобігання та протидію домашньому насильству”, у яких визначені завдання Національної поліції щодо протидії та запобігання окремим видам злочинів.

Важливою складовою нормативно-правового забезпечення запобігання злочинності Національною поліцією є підзаконні нормативно-правові акти, які містять норми, що встановлюють як загальні основи правового регулювання запобіжної діяльності, так і відповідний механізм їх практичної реалізації (Укази Президента України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України (КМ), накази та інші відомчі акти МВС та Національної поліції України). Такий механізм розробляється на виконання та реалізацію законодавчих норм.

Серед зазначених видів нормативно-правових актів у розрізі здійснюваного аналізу доцільно звернути увагу на такі з них:

Положення про Національну поліцію, затверджене постановою КМ України від 28.10.2015 № 877, відповідно до якого Національна поліція: провадить превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень; виявляє причини та умови, що сприяють учиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживає заходів щодо їх усунення; вживає заходів із виявлення та припинення правопорушень; запобігання та припинення насильства в сім’ї тощо.

Розпорядження КМ України від 28.08.2013 № 735-р “Про схвалення Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року”, від 25.03.2015 № 514-р “Про затвердження плану заходів на 2015 рік з реалізації Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року”, у яких конкретизуються завдання державних органів, щодо реалізації положень Закону України від 15.02.1995 № 64/95 “Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними”. Враховуючи, що

Національна поліція є одним із органів, що здійснюють запобігання та протидію незаконному наркообігу, вказані розпорядчі документи є важливими складовими нормативно-правового забезпечення діяльності поліції у цій сфері правоохоронної діяльності.

Враховуючи, що органи та підрозділи Національної поліції здійснюють специфічні запобіжні функції в різних сферах правозастосування, відносини, що складаються в процесі такої діяльності не можуть бути повністю врегульовані як на законодавчому рівні, так і підзаконними нормативними актами. Саме цим викликана необхідність відомчого нормативного регулювання у сфері запобігання злочинності. Головною ознакою відомчих нормативних актів є те, що їх норми повинні деталізувати, конкретизувати закони, тобто організаційно забезпечувати їх дію. Крім того, як зазначається в довідковій юридичній літературі: “Ними також здійснюється самостійне правове регулювання суспільних відносин у сферах, недостатньо врегульованих іншими нормативними актами” [9]. До таких нормативних актів слід віднести відомчі (міжвідомчі) акти (накази, інструкції, настанови тощо), зокрема ті, що регламентують діяльність поліції в досліджуваній сфері.

Так, у розвиток положень низки законів України прийнято *Наказ МВС України від 28.07.2017 № 650 “Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції”*, який унормовує діяльність дільничних офіцерів поліції (ДОП). Зазначена Інструкція визначає завдання, напрями та особливості організації діяльності ДОП, до основних напрямів діяльності яких віднесено: здійснення профілактичної роботи, спрямованої на запобігання правопорушенням; виявлення причин та умов, що призводять до їх учинення та вжиття для їх усунення тощо.

Крім того, ДОП ставить на превентивний облік та проводить профілактичну роботу з особами, звільненими з місць позбавлення волі; яким винесено офіційне попередження про неприпустимість вчинення насильства в сім’ї; виявляє осіб, які вчиняють насильство в сім’ї або схильні до такої поведінки, вживає до них превентивних заходів; формує пропозиції щодо: усунення причин та умов, які призводять до вчинення правопорушень тощо.

Також Інструкція є одним із найбільш важливих відомчих нормативних документів у діяльності Національної поліції щодо запобігання злочинам та профілактики правопорушень, проведення індивідуально-профілактичної роботи. Водночас необхідно звернути увагу на те, що здійснення такої основної функції ДОП, як запобігання злочинам має бути адекватно відображено у звітності та іншій документації служби ДОП, але Інструкція не містить критеріїв оцінки запобіжної діяльності, не розкриває зміст таких понять, як запобігання злочинам, методи профілактичної роботи, а також зміст заходів профілактичного впливу (крім притягнення до відповідальності та постановки на превентивний облік).

На виконання положень законів України “Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей” (ст. 5), “Про запобігання та протидію домашньому насильству” (ст. 10) *наказом МВС України від 19.12.2017 № 1044 затверджена Інструкція з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України*, яка визначає особливості організації роботи, завдання та повноваження підрозділів ювенальної превенції (ЮП).

Основними завданнями підрозділів ЮП є: профілактична діяльність, спрямована на запобігання вчиненню дітьми правопорушень, виявлення причин і умов, які цьому сприяють, вжиття заходів для їх усунення; ведення профілактичного обліку дітей, схильних до вчинення правопорушень, та проведення з ними заходів

індивідуальної профілактики; вжиття заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству, вчиненому дітьми та стосовно них тощо.

Зазначена Інструкція не тільки визначає спеціальних суб'єктів, на яких покладено обов'язки щодо запобігання правопорушенням з боку дітей та відносно них, а й містить правові засади, механізми їх реалізації та розкриває особливості організації роботи за цим напрямом запобіжної діяльності.

До наказів МВС України, що регламентують засади запобіжної діяльності Національної поліції, слід віднести й відомчі акти про затвердження положень про структурні підрозділи поліції, про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції, питання взаємодії підрозділів поліції з іншими органами системи МВС України щодо протидії та запобігання злочинам тощо.

Так, *Наказом МВС України від 07.07.2017 № 575 затверджена Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні*, якою регламентовано питання щодо: організації взаємодії при надходженні до органу, підрозділу поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та реагуванні на них; створення, складу, діяльності на місці події та в ході досудового розслідування злочинів слідчо-оперативної групи; організації взаємодії при направленні оперативним підрозділом матеріалів за результатами ОРД до органу досудового розслідування тощо.

Водночас слід зазначити, що в Інструкції практично не визначені заходи, засоби та напрями запобігання злочинам (окрім проведення досудового розслідування), обов'язки працівників поліції щодо виявлення причин та умов вчинення кримінальних правопорушень (окрім ДТП). Отже, цей нормативний акт не визначає тактичних завдань працівників поліції щодо запобігання злочинам. Ці напрями Інструкцією (всупереч назві) не виокремлюються і змістовно не розкриваються.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що:

1. Основними ознаками нормативно-правового забезпечення запобігання злочинам органами і підрозділами Національної поліції України слід визначити наявність: сформованої законодавчої бази щодо загального правового регулювання системи запобігання злочинам та процесуально-правових механізмів, діючих за окремими напрямами запобігання злочинам, взаємодії підрозділів поліції з іншими суб'єктами запобіжної діяльності.

2. Водночас система відомчої нормативно-правової бази щодо регулювання організаційних та тактичних складових запобіжної діяльності поліції на сьогодні ще не відповідає потребам ефективного запобігання злочинності. Незважаючи на значну кількість прийнятих відомчих нормативних актів, їх запобіжна роль є недостатньою, а передбачені в них приписи не мають під собою достатнього вихідного кримінологічного підґрунтя.

3. Вдосконалення стану нормативно-правового забезпечення запобіжної діяльності Національної поліції має здійснюватися на трьох рівнях державної влади та управління.

Так, на законодавчому рівні необхідно посилити запобіжну роль КПК України, доповнивши його нормою про обов'язок органу дізнання, слідчого, прокурора та суду виявляти причини й умови, які сприяли вчиненню злочину, та вносити до державного органу, громадської організації або посадовій особі відповідного подання про вжиття заходів для усунення цих причин та умов.

У Законі України “Про Національну поліцію” вбачається доцільним запобігання правопорушенням визначити серед основних завдань поліції, а також здійснити уніфікацію термінів, що визначають запобіжну діяльність.

На рівні виконавчої влади доцільно терміново розглянути питання щодо розробки та прийняття Концепції запобігання злочинності та забезпечити схвалення Стратегії боротьби з організованою злочинністю, рішення про розробку якої передбачене Указом Президента України від 17.03.2018 № 72/2018. Крім того, потребують упровадження в діяльність правоохоронних органів сучасні системи кримінального аналізу, зокрема методологія Європолу з оцінки загроз тяжких злочинів та організованої злочинності (СОСТА), на що звернуто увагу у Стратегії розвитку органів системи МВС на період до 2020 року, схваленої розпорядження КМ України від 15.11.2017 № 1023-р.

На рівні МВС України актуальним є питання щодо розробки та прийняття Настанови про діяльність органів і підрозділів Національної поліції щодо запобігання злочинам. Цей документ має визначити правову основу, основні поняття та завдання щодо запобігання злочинам органами та підрозділами Національної поліції, їх функції та повноваження на цьому напрямі діяльності. Крім того, нормативного затвердження потребує система статистичного обліку та звітності стосовно результатів та критеріїв оцінки діяльності щодо запобігання злочинам органами та підрозділами Національної поліції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення. Генеральна прокуратура України. URL: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=110381&libid=100820 (дата звернення: 11.06.2018).
2. *Закалюк А.П.* Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3 кн. К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2007. Кн. 2: Кримінологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів. 2007. 712 с.
3. *Однолько І.В.* Теоретичні засади запобігання злочинності. Повітряне і космічне право: юридичний вісник. 2013. Т. 4 (29). С. 141–145. URL: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/UV/issue/view/306> (дата звернення: 11.06.2018).
4. *Голіна В.В.* Запобігання злочинності (теорія і практика): навч. посіб. Х., 2011. 120 с.
5. *Литвак О.М.* Злочинність, її причини та профілактика. К.: Україна, 1997. 176 с.
6. Про Національну поліцію. Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/580-16/print1446470092906691> (дата звернення: 15.07.2018).
7. Юридична енциклопедія: у 6-ти т. К.: Укр. енциклопедія, 1999. Т. 2. 742 с.
8. *Свірін М.О.* Запобігання вчиненню злочинів в діяльності Національної поліції (поняття та права регламентація). Наука і правоохорона. ДНДІ МВС України: науково-теоретичний журнал. 2016. № 1(31). С. 181–189.
9. Юридична енциклопедія: в 6 т. / за заг. ред.: Ю. С. Шемшученка. К.: Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 1998. Т. 1. 672 с. URL: <http://leksika.com.ua/19980614/legal> (дата звернення: 16.07.2018).

REFERENCES

1. Yedynyy zvit pro kryminalni pravoporushennya. Heneralna prokuratura Ukrayiny. “The Only Report on Criminal Offenses. General Prosecutor of Ukraine”. URL: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=110381&libid=100820 (Date of Application: 11.06.2018) [in Ukrainian].
2. *Zakalyuk A.P.* (2007) Kurs suchasnoyi ukrayinskoyi kryminolohiyi: teoriya i praktyka: u 3 kn. “Course of Modern Ukrainian Criminology: Theory and Practice”: in 3 books. Book 2: Criminological Characteristics and Prevention of the Commission of Certain Types of Crimes. K.: Publishing House. 712 p. [in Ukrainian].
3. *Odnolko I.V.* (2013) Teoretychni zasady zapobihannya zlochynnosti. “Theoretical Foundations of Crime Prevention. Aerospace Law”: Legislative Bulletin 4 (29), 141–145. URL: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/UV/issue/view/306> (Date of Application: 11.06.2018) [in Ukrainian].
4. *Holina V.V.* (2011) Zapobihannya zlochynnosti (teoriya i praktyka). “Prevention of Crime (theory and practice)”: manual. Kh., 120 p. [in Ukrainian].
5. *Lytvak O.M.* (1997) Zlochynnist, yiyi prychny ta profilaktyka. “Crime, Its Causes and Prevention”. K.: Ukraine. 176 p. [in Ukrainian].
6. About the National Police: Law of Ukraine dated July 2, 2015 No 580-VIII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/580-16/print1446470092906691> (Date of Application: 15.07.2018) [in Ukrainian].

7. Yurydychna entsyklopediya. Law Encyclopedia: in 6 books. K.: Ukr. Encyclopedia, 1999. Vol. 2. 742 p. [in Ukrainian].

8. *Svirin M.O.* (2016). Zapobihannya vchynennyu zlochyniv v diyalNnosti Natsionalnoyi politsiyi (ponyattya ta pravova rehlamentatsiya). “Prevention of Crimes in the Activities of the National Police (Concept and Legal Regulation)”. *Nauka i Pravoohorona* 1(31), 181–189 [in Ukrainian].

9. Yurydychna entsyklopediya: v 6 t. Law Encyclopedia: in 6 vol. / edit. Y. S. Shemshuchenko. Vol. 1. 672 p. URL: <http://leksika.com.ua/19980614/legal> (Date of Application: 16.07.2018) [in Ukrainian].

UDC 340.13:351.741(477)

M.O. Svirin,

Candidate of Juridical Sciences, Senior Research Associate,
Chief Researcher, State Research Institute MIA Ukraine,
Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0002-9443-7566

REGULATORY AND LEGAL FRAMEWORK FOR THE PREVENTION OF CRIMES BY THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE (STATE AND DIRECTIONS OF IMPROVEMENT)

Dialectical, statistical, formal-logical, system-structural and comparative-legal methods of research are used in this work.

Paper examines the state of the normative and legal provision for the prevention of crime by the National Police in Ukraine and the compliance with its current tasks in combating crime. In particular, it is noted that the criminal situation shows a significant increase in the level of crime, and counteraction to it by law enforcement bodies remains not sufficiently effective. It is noted that the importance of ensuring the effectiveness of such activities of the National Police of Ukraine should be given to its normative-legal provision, in particular, to determine the grounds, conditions and procedure for implementation; legal means, the scope of the powers of its employees.

The necessity for urgent correction of the state policy on counteraction and prevention of crime is argued, in particular, the state-level approval of the Crime Prevention Concept and the Strategy for Combating Organized Crime.

The paper emphasizes the need for the careful study and introduction of foreign experience in the criminal analysis of crime in the activities of the National Police and other law-enforcement agencies of Ukraine, introduction of modern criminal analysis systems in their activities, in particular the methodology of Europol for the assessment of threats of serious crimes and organized crime (SOCTA), on which it was drawn an attention in the Strategy of the development of the bodies of the Ministry of Internal Affairs for the period until 2020.

The author needs to improve the state of the normative and legal provision of the preventive activities of the National Police at the three levels of state power and administration. At the legislative level, amendments to the Bill of Ukraine “About National Police” and the Criminal Procedural Code of Ukraine are suggested; at the level of executive power – the development and adoption of the Concept of Crime Prevention and the approval of the Strategy for Combating Organized Crime.

At the level of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, the author proposed the adoption of the Guidelines on the activities of the bodies and units of the National Police to prevent crimes, as well as the approval of the system of statistical accounting and reporting on the results and criteria for the assesment of the activities of crime prevention by the bodies and units of the National Police.

Keywords: crime prevention, regulatory legal act, legal support, law, order.

Отримано 16.08.2018